

Spoštovane sodelavke in sodelavci!

Pred vsemi nami je akcija Klub Mercator. Tudi vi ste člani velike Mercatorjeve družine delavcev in kmetov in prepričan sem, da je tudi vaša želja, da bi vaša organizacija hitreje napredovala in se tudi z vašo pomočjo v prihodnje uspešno razvijala. Več prodanih kuponov Kluba Mercator pomeni za vašo organizacijo več sredstev za razvoj oziroma več sredstev za tekoče poslovanje. Vaša pripadnost lastni organizaciji in sozdu, združena z željo po vašem večjem osebnem in učinkovitejšem prispevku k razvoju obeh, naj bosta zagotovilo, da se boste potrudili za uspeh in učinkovito izvajanje akcije Klub Mercator. Prepričan sem, da boste slehernemu kupcu znali pojasniti, kakšne ugodnosti mu prinaša Klub Mercator kartica in ga znali prepričati za nakup Mercatorjevih kuponov.

Prav tako sem prepričan, da se boste podrobno seznanili tudi z načinom poslovanja z Mercatorjevimi kuponi in klubsko kartico. Vaše znanje in poznavanje poslovanja naj bosta vedno na voljo strankam, tako da bodo lahko obveščene o prodajnih mestih za kupone, splošnih pogojih nakupa in porabe kupona Mercator, skratka o vsem, kar brezhibna izvedba akcije zahteva.

Prepričan sem, da se boste zavzeli in opravili svoje delo tako dobro, da bodo naše stranke poleg neposrednih ugodnosti, ki jih imajo kot lastniki kartice Kluba Mercator, imeli tudi občutek, da so vselej spoštovani in zaželeni kupci.

Z akcijo Klub Mercator bomo pričeli v ponedeljek, 14. septembra in od tega dne dalje moramo vsi skupaj zagotoviti, da med nami in kupci kuponov ne bo prišlo do nesporazumov že pri nakupu, kaj šele pri vnovčevanju kuponov. Predvsem pa se ne sme zgoditi, da bi zaradi naše lastne nevednosti, neznanja in brezbržnega odnosa akcija zastala in bi občani zaradi tega v njej odrekli sodelovanje. Zavedajmo se torej, da smo za uspešnost akcije odgovorni predvsem sami in da bomo zapravili ves svoj ugled in kupce, če se je ne bomo lotili resno in odgovorno.

Predsednik PO SOZD
Miran Goslar

Glasilo je namenjeno na naslov:

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd
Mercator – Kmetijstvo Industrija Trgovina

Leto XXIV

Ljubljana, avgust 1987

št.: 8

Klub Mercator

NAMEN USTANOVI- TVE KLUBA MER- CATOR

Vse ostrejši pogoji gospodarjenja so terjali odločitve za pridobivanje oziroma združevanje sredstev od občanov, naših kupcev in drugih strank, skratka vseh potrošnikov blaga in storitev.

Zbrana sredstva bodo organizacije, ki so se odločile za prodajo kuponov Kluba Mercator, uporabljale za izboljšanje svoje likvidnosti, za razvoj dejavnosti ter za razširitev, obogatitev in kakovostno izboljšanje svoje ponudbe. Več zbranih sredstev na osnovi prodanih kuponov pomeni za organizacijo več likvidnostnih sredstev, boljše možnosti za poslovanje in več možnosti za nadaljnji razvoj.

Akcija pa ima tudi namen:

— v javnosti ustvariti pozitivnejšo podobo — odnos do sozda MERCATOR-KIT kot sistema, ki s svojimi proizvodi in storitva-

mi oskrbuje veliko množico potrošnikov,

— opozoriti kupce, da jih SOZD oskrbuje z osnovno prehrano, obleko, gradbenim materialom, ekskluzivnimi predmeti, turističnimi in gostinskimi storitvami pa tudi s tehnološko najzahtevnejšo opremo,

— opozoriti, da v sozdu pride-lamo velike količine hrane, ki je v veliki meri namenjena neposredno kupcem v Mercatorjevi malo-prodajni mreži in drugje,

— opozoriti na kakovost stori-tev in izbiri blaga.

POGOJI ZA UČINKO- VITOST AKCIJE

Ob akciji Klub Mercator se moramo zavedati, da je njena učinkovitost in želen rezultat odvisen predvsem od nas samih. Zato moramo vsi poskrbeti za kakovostnejšo postrežbo naših strank, zagotoviti širšo ponudbo blaga in storitev ter doseči, da bo vsak izmed nas s prijaznostjo

in razumevanjem ustregel željam kupcev in drugih strank. Izvedba akcije od vsakega prodajalca ali drugega storitvenega delavca zahteva, da bo v vsakem neposrednem stiku s stranko posredoval nasvet, pojasnilo ali drugo informacijo, ki naj kupca pripelje do odločitve za članstvo v Mercatorjevem klubu oziroma do odločitve za nakup v naši trgovini.

Vodstveni in vodilni delavci morajo za učinkovito izvedbo akcije Klub Mercator poskrbeti, da so delavci na vseh prodajnih mestih ali povsod tam, kjer kupcu kupona zagotavljamo vnovčljivost kupona, seznanjeni s samo akcijo in da se usposobijo za delo s kuponi, tako da ne bo prihajalo do nesporazumov med prodajalci in potrošniki, ko bodo leti želeli vnovčiti kupon. Glas o akciji Klub Mercator mora tudi v najbolj oddaljeno prodajalno. Akcija bo rodila uspeh le, če bomo vsi poznali njen namen, znali njene ugodnosti pravilno razložiti kupcu in obenem zagotovili brezhibno delovanje administrativnih postopkov, ki jih akcija terja.

OBSEG AKCIJE

V akcijo Klub Mercator so vključene vse članice našega sozda, ker so vse sprejele obveznost, da bodo za svoje blago in storitve sprejemale tudi kupone Mercator kot plačilno sredstvo. To pomeni, da bo lahko potrošnik, prinesitelj kuponov Mercator za te kupil blago ali pa plačal storitve na več kot 1.600 prodajnih mestih v sestavu Mercatorja.

V začetni fazi izvajanja akcije se je za prodajo kuponov Mercator odločilo precej članic sozda, tako bo kupon dostopen občanu v vsakem, vsaj malo pomembnejšem kraju, kjer članice sozda opravljajo svojo dejavnost.

SPLOŠNI POGOJI NAKUPA IN PORABE KUPONA MERCATOR

Nakup kupona Mercator temelji na določbah zakona o združe-

nem delu, zakona o blagovnem prometu in samoupravnega sporazuma o sodelovanju s potrošniki SOZD MERCATOR-KIT.

Nakup kupona Mercator potrošniki lahko koristijo pod naslednjimi pogoji:

1. Kupone Mercator prodajajo OZD v posebej določenih poslovnih prostorih — izdajnih mestih.

Za izdane kupone, plačilo blaga in storitev s kuponi Mercator in njihovo dinarsko vnovčitev jamči SOZD MERCATOR-KIT, n.sub.o., Ljubljana, Emonska 8.

2. Ob prvem nakupu kupona Mercator dobi potrošnik na izdajnem mestu, ki postane s tem njegovo matično izdajno mesto, Klub Mercator kartico s splošnimi pogoji nakupa in porabe kupona Mercator. Klub Mercator kartica ima posebno evidenčno številko potrošnika zaradi evidence vplačanih in porabljenih sredstev ter prostor za shranje-

Nadaljevanje na 2. strani

Klub Mercator

16. seja poslovnega sveta

Vesna Bleiweis

Vsebina seje – pogojena z informacijami

Ljubljana, 14. julija 1987 – Še pred izbruhom počitnic so člani poslovnega sveta prejeli in obravnavali nekaj informacij in smeri odločitev, ki zadevajo izvajanje tekoče poslovne politike.

Med temi informacijami so bile gotovo najbolj zanimive predstavitve smeri odločanja o gradnji nove ljubljanske mlekarne, izvedba akcije »Klub Mercator« in pa širša predstavitev problematike izplačevanja osebnih dohodkov v OZD z motnjami v poslovanju oziroma z izgubo.

Iz prve aktualne informacije povzemamo nesporno ugotovitev: Ljubljana potrebuje novo mlekarino. Vse ostalo: odločitev o lokaciji, zmogljivosti in financiranju gradnje pa so vprašanja stroške, interesov in če hočete tudi botrov. Škoda bi bilo, če bi se ob tolikih »babicah« rodilo kilavo dete v obliki »flikarije« stare mlekarne. Ob tem seveda ne kaže prezreti dejstva, da je čas za tehnološko in finančno izjemno zahtevno naložbo, vse prej kot primeren, vendar to potrebe po čvrstem dogovoru o še vseh odprtih vprašanih prav nič ne zmanjšuje. Ne glede na končno odločitev pa je jasno: investitor, Ljubljanske mlekarne in cel SOZD ne zmoreta zagotoviti virov financiranja brez pomoči širše družbene skupnosti, konkretno mesta Ljubljane. Naložba v mlekarino je trenutno ocenjena s 40 milijardami dinarjev – toda do kdaj bodo te številke vzdržale, če temeljna vprašanja tehnološke in finančne narave ne bodo rešena v optimalnem roku?

Precej prigravarjanja je bilo potrebnega, da so se nekatere čla-

nice odločile za izvajanje akcije »Klub Mercator«, ki je namenjena pridobivanju sredstev od občanov. Sredstva, ki jih OZD, pro-

dajalke kuponov »Kluba Mercator« pridobijo iz tega naslova, lahko uporabijo za izboljšanje svoje likvidnosti in za razvoj. Tudi na tej seji poslovnega sveta je še velo nekaj nezaupanja v novost, predvsem pa želja, da se Mercatorjev »D dan« odloži še za nekaj časa. V času odložitve izvedbe pa naj se izpilijo podrobnosti, ki naj zagotovijo brezhibnost izvedbe, nedvoumnost navodil, obveščenost ter poučenost vseh izvajalcev. Zasnovana poslovna odločitev je res terjala marsikateri sistemski odgovor, vendar pa je od ideje do njene uresničitve preteklo toliko časa,

da se je marsikatera potrošnikova nogavica dodobra izpraznila. Tistih pa, ki so ostale, ne kaže podcenjevati in jih izgubiti zaradi naše neobveščenosti, brezbržnosti ali kateregakoli drugega nemarnega razloga.

Z določbami zakona o sanaciji in prenehanjem OZD, ki zadevajo področje osebnih dohodkov, se ni igrali. Odtod tudi sklep poslovnega sveta, da se potem, ko bodo znani polletni poslovni rezultati, v sodelovanju s strokovnimi službami M-IB in Delovne skupnosti SOZD, za vse OZD izgubo najdejo rešitve za prepreči-

tev posledic pri osebnih dohodkih. Nekaj članic je izgubo že z gotovostjo napovedalo.

Seja poslovnega sveta je bila izkoriščena tudi za zbor udeleženk samoupravnega sporazuma o ekonomskih odnosih s tujino SOZD. In verjeli ali ne: sklep prejšnje seje, ki je od udeleženk sporazuma zahteval, da sprejmejo prečiščeno besedilo akta, je v roku izvršilo le pet udeleženk (od 34). Spalna bolezen ali nezainteresiranost? Zardevanje predstavnikov nekaterih udeleženk je dalo sklepati, na kulminacijo obojega.

Sklepi, sprejeti na 16. seji poslovnega sveta SOZD – 14.7.1986

Poslovodni svet je sprejel:

1. Informacijo o pripravah na gradnjo nove mlekarne v Ljubljani. Povzetek informacije: Ljubljanske mlekarne so odstopile od gradnje na lokaciji v občini Ljubljana Vič-Rudnik (južna obvoznica). Odločajo se še o graditvi na obstoječi lokaciji ali pa na novi lokaciji v občini Bežigrad (na Črnučah). Na tej lokaciji je zemljišče komunalno opremljeno. Strokovna mnenja se nagibajo v prid gradnji na tej lokaciji, vendar pa bodo dokončno odločali na podlagi tehnološkega in ekonomskega finančnega elaborata za obe varianti. Odprto vprašanje: zagotovitev trajnega temeljnega vira financiranja, ki bo poleg združenih sredstev sozda, lastnih sredstev Ljubljanskih mlekar in komercialnih kreditov omogočil izgradnjo.

2. Informacijo o zahtevi po vzporedni graditvi mlekarne v Novem mestu s predelovalnimi zmogljivostmi 120 tisoč litrov mleka dnevno.

3. Začasno poročilo KORŠ in organizacijskega komiteja za izvedbo športnih iger in Dneva Mercatorja v Novem mestu. Ocena: organizacija obeh prireditev je bila sicer dobra, vendar pa sta bili obe prireditvi premalo ali nič izkoriščeni za ekonomsko propagandne namene oziroma prisotnost MERCATOR-KIT v Novem mestu ni bila dovolj poudarjena. KORŠ, KO sindikata SOZD in strokovne službe v Delovni skupnosti morajo do jeseni pripraviti nov koncept obeh prireditev. Porabljena sredstva so se gibala v okvirih, določenih s planom.

4. Informacijo o poteku priprav za izvedbo akcije »Klub Mercator« in sklep: vse OZD, ki so najavile sodelovanje v akciji, pa še niso podpisale pogodb, te podpišejo takoj.

5. Informacijo o pričetku izvajanja računalniško podprtega informacijskega sistema SOZD. Vse OZD so dolžne posredovati zaprosene podatke v rokih, ki so jih določili nosilci izvajalskih nalog.

6. Informacijo o razlogih za spremembo plačilnih pogojev v internem blagovnem prometu in sklepe:

– vse OZD (proizvodne, trgovske in gostinske) so v internem blagovnem prometu od 1.7.1987 dalje dolžne uporabljati plačilne pogoje, o katerih so bile obveščene z dopisom sektorja za blagovni promet z dne 3.7.1987;

– sektor za blagovni promet je ob spremembah obrestnih mer dolžan pravočasno obveščati vse članice sozda o spremembah plačilnih pogojev;

– finančno-računovodski in komercialni delavci v OZD so dolžni preveriti način plačila do zunanjih dobaviteljev ter glede na veljavne plačilne pogoje in glede na veljavne obrestne mere uporabiti najugodnejšo obliko plačila. V zvezi s tem sklepom je bilo dano priporočilo vsem OZD, da izdajajo menice na maksimalno pogodbeno dogovorjene roke pri vseh tistih dobaviteljih, pri katerih še veljajo stare obrestne mere, ki so bistveno nižje od sedaj veljavnih nad neto plačilnim rokom.

7. Strokovne službe v Delovni skupnosti SOZD so v zvezi z zakonom o celotnem prihodku in dohodku ter družbenim dogovorom o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za OD dolžne pripraviti opozorila za spremembe samoupravnih splošnih aktov OZD. Prav tako so strokovne službe M-IB in Delovne skupnosti SOZD v sodelovanju z OZD, ki bodo ob polletnem poslovnem rezultatu izkazale izgubo, dolžne najti način za preprečitev posledic, ki jih za osebne dohodke določa zakon o sanaciji in prenehanju OZD.

Klub Mercator

Nadaljevanje s 1. strani

vanje kuponov Mercator in eventuelnih drugih listin.

Lastnik Klub Mercator kartice je dolžan izgubljen Klub Mercator kartico preklicati na matičnem izdajnem mestu ter nosi tudi vso škodo in rizike, ki bi mu zaradi izgube te kartice nastali.

Vsak kupec kupona Mercator ima v okviru evidence potrošnikov SOZD MERCATOR-KIT svoj potrošniški račun. Na tem računu so razvidni zneski, za katere je potrošnik kupil kupone Mercator, njihova poraba ter pripadajoče obresti za neporabljena sredstva. Kupon Mercator ima dva dela: kupon in talon. Ob nakupu blaga ali plačilu storitev predloži potrošnik kupon, talon pa mu ostane zaradi evidence o porabi kupona in pri obračunavanju obresti.

3. OZD – izdajateljica kupona Mercator – bo uporabila prosta sredstva, pridobljena s prodajo kuponov Mercator namensko za razvoj svoje dejavnosti.

Ta razvoj bo usmerjen predvsem v razširitev in izboljšanje tr-

govske mreže, za kakovostno in redno preskrbo s potrebnimi proizvodi in storitvami, za delovanje informacijske službe, izboljšanje servisne službe ter za razvoj storitvenih dejavnosti.

OZD, ki bodo izdajale kupone Mercator, bodo medsebojne odnose s potrošniki urejevale preko potrošniškega sveta pri SOZD MERCATOR-KIT, ki bo s sodelovanjem pri pripravljanju in sprejemanju planskih dokumentov OZD v SOZD usmerjal razvoj

v skladu s potrebami potrošnikov.

4. Za kupone Mercator lahko potrošnik – prinesitelj kupona – kupuje razno blago, koristi in plačuje vse raznovrstne storitve – gostinske, tehnične in turistične – v celotni mreži Mercatorja (v vseh trgovskih prodajalnah, blagovnicah in v vseh drugih poslovnih enotah – vseh OZD v sestavi SOZD MERCATOR-KIT, n.sub.o.). Če potrošnik

zakupi kupon Mercator ali z njim plača storitev vsaj za polovico njegove vrednosti, mu OZD na njegovo željo vrne razliko v Mercatorjevih bonih ali gotovini.

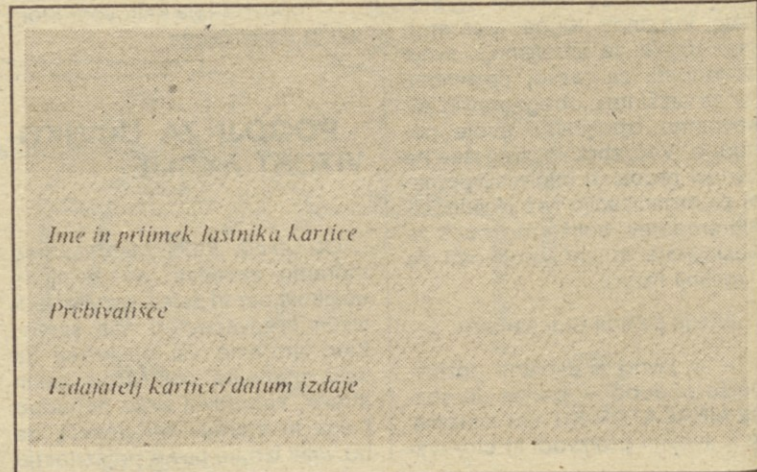
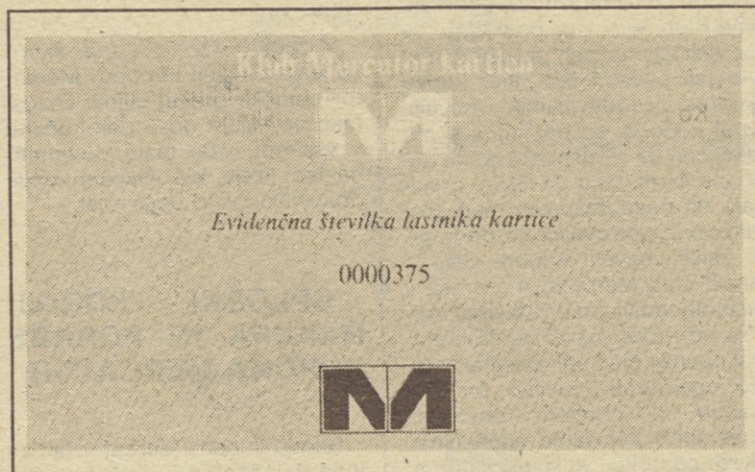
5. Potrošnik ima po želji vsak čas pravico dvigniti gotovino v višini vrednosti predloženih kuponov Mercator v matičnem izdajnem mestu.

6. OZD, ki je prodala kupon Mercator prizna potrošniku –

kupcu kupona Mercator obresti po 100-% letni obrestni meri na vrednost vseh tistih kuponov, ki bodo neporabljivi dalj kot eno leto.

V kolikor potrošnik – kupec oziroma prinesitelj kupona Mercator porabi ta kupon pred pretekom enega leta od njegovega nakupa, prizna OZD, ki je prodala kupon Mercator potrošniku – kupcu kupona Mercator 50-% letne obresti.

Nadaljevanje na 7. strani

Klub Mercator

Računalniška oprema prodira v prodajalne

Andrej Dvoršak

V SP Fužine uvedli ROP IN EAN sistem

Da ne bi bilo preplaha: ROP pomeni računalniško opremljeno prodajalno (izraz si je izmislil Rudi Corn, ko je moral prevesti angleško kratico POS — Point of sale). EAN pa pomeni European Article Numbering ali po naše evropski sistem za enotno številčenje proizvodov široke potrošnje. Oboje je v Jugoslaviji novost in Mercator je prvi, ki je to novost uvedel v samopostrežno trgovino, na veliko veselje kupcev in malo manjše trgovcev.

Vsa zadeva je na oko dokaj preprosta. Blagajničarka na blagajni z napravo podobno tušu ali pa ogledalcu vgrajenem v pult potegne preko izdelka, na katerem je paličasta šifra. Laserski žarki prepoznajo šifro, jo sporoče »možganom« — računalniku v ozadju in na ekranu blagajne, obrnjenem h kupcu se pojavi izpis — vrsta blaga in cena.

To je vsa umetnost, a le na prvi pogled. Za tem stoji pol leta intenzivnega dela našega sektorja za AOP, ki je moral prilagoditi programe našim razmeram in

usposobiti računalniško opremo ter prodajalce trgovine, da ne omenjamo večletnih razprav o novosti, ki so se je vsi trgovci, resnici na ljubo, silno otepali. Zato si direktor tozda Golovec Andrej Skrt in poslovodkinja samopostrežne v Fužinah Marica Šešek, resnično zaslužita priznanje za uvedbo novosti. Upamo le, da bo njenemu zgledu sledil še kdo in da to ne bo edina lastovka v vesoljnem Mercatorju.

»Mercator je potek prodaje po tem sistemu prikazal lani na sej-

mu v Gornji Radgoni, že pred tem pa je bila sprejeta odločitev na ravni SOZD, da pričnemo s sodobno računalniško tehnologijo opremljati naše prodajalne,« pravi Rudi Corn, vodja sektorja za AOP v Delovni skupnosti SOZD.

Prednosti nove tehnologije so očitne: vodenje količinske evidence nabave, zalog in prodaje blaga v trgovini, zanesljiva in točna informacija na računu kupca, možnost takojšnje inventure, ugotavljanje stopnje povpraševanja po posameznem blagu, oblikovanje optimalnih zalog in sproščanje obratnih sredstev... In še in še. Tudi to, da blagajničarka »obdeli« kupca povprečno v 20 sekundah ni nepomembno, saj se tako skrajšajo vrste pred blagajnam.

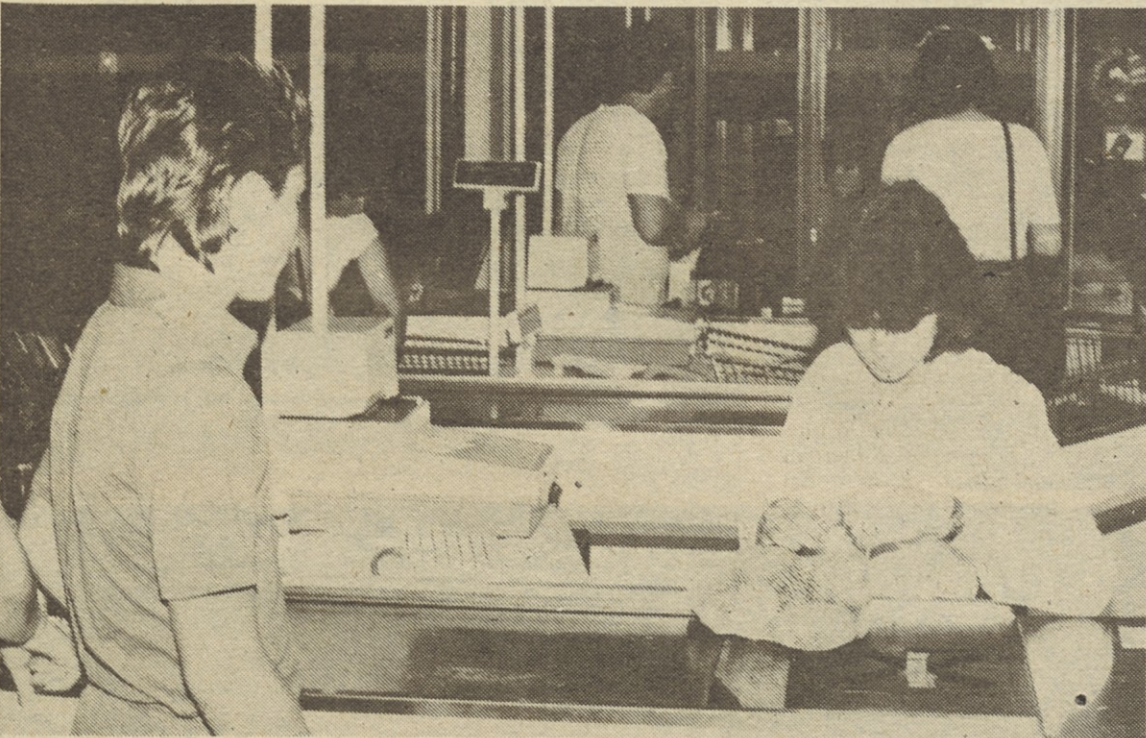
Rudi Corn

Pomočnica poslovodkinje Mili Jenko bo v bodoče morala skrbeti za ažuriranje cen v računalniku

Milena Vuga, članica občinskega potrošniškega sveta je zelo zadovoljna z novo tehnologijo prodaje in osebjem v trgovini

Pri krompirju se zatika, saj nova tehnika, ki je povezana s tiskalnikom etiket, še ne deluje

Ko sem gledal, kako na Fužinah kopni vrsta pred blagajno, sem si zaželel, da bi takšne bla-

Opremo dobavila Investa

Vso računalniško opremo, ki je v Fužinski trgovini, je od japonskega proizvajalca TEC dobavila Investa v sodelovanju z Eltingom iz Nove Gradiške. Primož Kotar iz Investe, ki je sodeloval pri tem poslu pravi, da je fužinska oprema med naj-sodobnejšimi v svetu.

Zasluge za pričetek uporabljanja novih računalniških blagajn ima tudi Uprava ljubljanskih inšpekcijskih služb in njena načelnica Nives Tomc, ki podpira vse, kar je v korist potrošnika.

Še zanimivost: ko so načrtovali pulte za novo opremo, je bilo predlaganih več izvedbenih rešitev. Končno obliko so pulti dobili šele, ko je odločna poslovodkinja Marica Šešek presodila praktičnost in ustreznost hitremu poslovanju pri blagajnah. Njena je beseda je obveljala in kaže, da bodo prav ti pulti postali standard za tovrstne blagajne v samopostrežnih trgovinah.

gajne imeli tudi v drugih Mercatorjevih trgovinah. Nehote sem pomislil na diskontno trgovino v Slovenčevi ulici, kjer se v vrsti čakajočih dodobra nastojiš.

Vendar se pri uvajanju nove računalniške tehnologije še marsikje zatika, čeprav so delavci fužinske trgovine in računalniškega centra ter Cibesovega servisa naredili vse, kar je bilo v njihovi moči. Najbolj se zatika pri označevanju blaga. V svetu je že okrog 90 odstotkov blaga široke potrošnje označena z EAN šifro, pri nas je tega komaj 10 odstotkov, pa še to večinoma blago, ki ga izvažamo na zahodna tržišča, kjer je tovrstno označevanje že obvezno. Mercatorjeve industrijske oziroma proizvodne organizacije bodo najkasneje do novega leta označile svoje izdelke z EAN šifro. Kdaj pa bodo to storili tudi ostali proizvajalci v Jugoslaviji, je še vprašanje. Do takrat bodo trgovke na Fužinah na izdelke same lepile nalepke s paličastimi šiframi. S tem je res nekaj manj dela kot s tradicionalnim lepljenjem nalepk in popravljanjem cen, a kljub temu ga je preveč. V svetu pravijo, da se novo tehnologijo izplača uvesti povsod, kjer je vsaj 80 odstotkov izdelkov že označeno z EAN šifro. Tudi pri nas bodo...

Rudi Corn je optimist in meni, da se bo naložba v opremo povrnila v manj kot petih letih — upoštevajoč prednosti, ki jih nova oprema prinaša na področju oblikovanja zalog in potrebnih obratnih sredstev. Tudi Marica Šešek je z novo tehnologijo zelo zadovoljna in pravi, da je bil strah pred njo povsem neupravičen. Nekdanja predsednica potrošniškega sveta pri krajevni skupnosti Fužine in sedaj članice enakega občinskega organa, Milena Vuga, pa novega načina kar ne more prehvaliti. Pred-

vsem poudarja zadovoljstvo kupca, ko iz trgovine odhaja z računom, ki onemogoča kakršnokoli goljufanje kupca in mu istočasno služi kot osnova za odločanje o prihodnjih nakupih. Posebej je izrekla zadovoljstvo nad to Mercatorjevo trgovino in pohvalila trud njenih delavcev za kakovostno postrežbo kupcev.

Skratka, vsi so zadovoljni, vsaj prve dni so bili. Toda novemu načinu prodaje bo moralo slediti tudi zaledje in grosisti se bodo morali prilagoditi naročilom maloprodaje in hitro reagirati na njena naročila, kajti le tako bo mogoče v celoti izkoristiti prednosti nove tehnologije.

Jasim Mrkalj

Rekli so...

na 16. seji poslovodnega sveta SOZD

o letošnji Mercatoriadi

predsednik PO SOZD, **Miran Goslar**: »Fiziognomijo prireditve še vedno iščemo...«

... o gradnji nove mlekarne

direktor Agrokombinata Krško, **Franc Juvanc**: »Gradili bomo novo mlekarno, od kje pa bomo dobili zanjo mleko, če pogoji za njegovo prirejo niso zagotovljeni.«

... o akciji »Klub Mercator«

direktor Rožnika **Jože Čanek**: »Vsa načelna vprašanja o akciji so bila usklajena že aprila. Zakaj tako dolg mrtev tek? Inštruktaže delavcev bodo potekale v času dopustov, poleg tega pa ne vemo osnovnih zadev: vrednost kuponov, obrestna mera, itd.«

predsednik PO SOZD, **Miran Goslar**: »Akcija zahteva odličnost v izvedbi, sicer se bomo pred javnostjo osramotili. Gre lahko za veliko denarja in zato bi morali pravzaprav sprožiti mobilizacijo, vse bolj pa kaže, da smo zaradi svoje velikosti okorni in zatajili v koordinaciji.«

Sklep zbora udeleženk — 14. 7. 1987

Zbor udeleženk Samoupravnega sporazuma o ekonomskih odnosih s tujino SOZD je sprejel sklep:

Vse članice sozda MERCATOR-KIT bodo v letu 1987 vodile evidenčne devizne pozicije na ravni delovnih organizacij. Vsaka delovna organizacija bo samostojno razpolagala s pravico do uvoza in prednostno pravico do plačila oziroma do odstopa te pravice drugim.

O sklepu se obvestijo pooblašcene banke, pri katerih se bo vodila evidenčna devizna pozicija in OZD, za katere je bila bankam posredovana izjava v smislu sprejetega sklepa. Obvestila posreduje Center za obveščanje SOZD.

Marica Šešek, poslovodkinja SP Fužine

Kmečki turizem

Andréj Dvoršak

Ko so gostje na kmetiji, za domače ni počitka

V Zgornji Savinjski dolini so že pred vojno kmetje oddajali sobe turistom, kmečki turizem, kot ga poznamo danes, pa se je razvil okoli leta 1960. Dvanajst let kasneje se je vanj »vključila« š M-ZKZ Mozirje in pospeševalka Marija Bezovšek je dejavnost v sodelovanju s kmeti dvignila na zavidljivo raven.

Danes imajo kooperanti zadruga okoli 460 turističnih ležišč, a jih letos oddajajo le okoli 320. Večinoma se s to dejavnostjo ukvarjajo gospodarsko močnejši kmetje, ker so zanje potrebne tudi velike začetne naložbe, ki jih manjše kmetije ne zmorejo. Skupna značilnost vseh, ki se s kmečkim turizmom ukvarjajo je, da žive s kmetijo in so delovni delovni gospodarji.

Ena takih najuspešnejših kmetij je pri Govcu v Robanovem kotu, ki jo vodita Nina in Franc Vršnik. Pravzaprav je pri njih turizem kmečki le še po imenu, okoli in hrani, sicer pa nudijo gostom storitve na ravni dobrega turističnega in gostinskega penziona, kakršne poznamo po avstrijskem Koroškem.

Zjutraj, ko sem prišel, je bila že vsa družina na nogah. Ko gostje še spijo, domači »okomandirajo« živino in pripravijo zajtrk, ki ga postrežejo od osmih pa tja do pol desetih.

Po zajtrku si je gospodinja vzela nekaj časa, da sva se pogovorila o njihovem vsakdanu, ki je vse poletje polen dela.

»Sobe so na tej domačiji oddajali že pred vojno. Nekoč je bilo drugače, saj ni nihče spodbujal kmečkega turizma, nasprotno, celo zavirali so ga, vse tja do 60-tih let, potem se je spremenilo.

Leta 1982 smo zgradili novo hišo s 23 posteljami prve kategorije, ki jih oddajamo preko celega leta. Največ gostov je od 1. maja do srede oktobra, poletni meseci pa so vedno popolnoma zasedeni.

Kakšne posebne reklame nismo delali, trudili smo se, da so tisti, ki so pod našo sreho preživeli dopust, prišli tudi naslednje leto. Ker so bili zadovoljni, so o nas pripovedovali znancem in tako se krog stalnih in novih gostov širil«, pripoveduje gospodinja Nina.

Pravi, da lahko na ta način pridelke proda po višji ceni kot sicer in da se ta dejavnost izplača. Bil pa je zaslužek nekoč boljši kot je danes. Po ceniku imajo ceno penziona 8.700 dinarjev, a z gosti so se še pred objavo cenika dogovorili za 7.500 dinarjev. To ceno so tudi obdržali. »To spada k kmečkemu poštenju«, meni gospodinja. So pa lani, ko so imeli 1.800 nočitev morali plačati 370 tisoč dinarjev dajatev. Kompas in zadruga dobila od vsake nočitve vsak po 5 odstotkov, občina 25 in potem je tu še nekakšna hišnina...

Še bi napredala o težavah, a ura se je bližala enajsti in v kuhinji, kjer sta se vrteli dve pomočnici, je postajalo ozračje že napeto. Kosilo mora biti ob enih, ko pridejo gostje lačni kot kobilice k mizi.

Gostov in sina Mateja, ki je oštal na kmetiji in jo bo menda prevzel, celo dopoldne ni blizu. Prvi so se sprehajali po okoliških pašnikih in sprehajalnih poteh, si pa je ta dan popravil vodno zajetje, sicer pa skrbi za vsa ostala dela pri hiši.

Potem ko pospravijo sobe, se za ženske prične delo pri štedil-

niku. Ni lahko pripraviti kosilo za 23 lačnih ust — vsak dan kaj novega, vedno juho, meso in sladičo.

Ob enih je bilo kosilo na mizi in Štefka Žavski iz Slivnice pri

Šentjurju, ki je tu zaposlena kot pomočnica, ga je spretno delila. Že ve, komu prija več juhe ali krompirja... Dela v domačih krajih ni našla, nekaj časa je bila natakara pri Izletniku, sedaj je tu. 200 tisočakov dobi na mesec ter hrano in stanovanje zastonj. S tem je zadovoljna, čeprav dela brez počitka od šestih zjutraj do desetih, enajstih zvečer in ima prosto le vsako drugo soboto in nedeljo...

Čeprav ima nova hiša veliko pomivalnico ob kuhinji in tudi pomivalni stroj, je bil po kosilu v njej tak kup posode, da se mi je zdelo, da je vse tri ženske ne bodo zmogle pospraviti — tja do nedelje...

Sledila je priprava večerje, večerja, pomivanje in že skrb, kaj bo prinesel prihodnji dan. Od šestih zjutraj do enajstih zvečer nihče nima časa za sedenje in klepet. Priganja jih posel.

»Včasih priskočita na pomoč tudi hčerki. Starejša je že, mlajša sedaj končuje biotehnično fakulteto. Zlasti ob menjavi gostov je v hiši premalo rok in si moramo pomagati z najetimi delavci,« pravi Vršnikova.

Ko sem Vršnikovo proti večeru vprašal, kdaj si privoščijo počitek, sem v naglici, značilno za poletno sezono pri Govcu, zvedel, da je to pozimi. Takrat gredo tudi oni na dopust. Letos sta bila Vršnikova v Strunjanu. Pravita, da je bilo lepo, toda ko sem poslušal izjave njunih gostov o njihovem počutju v Robanovem kotu se mi je zdelo, da med kmečkim in hotelskim turizmom ob morju ni primerjave v korist prvega. Gostje v Robanovem kotu dobe ob čudoviti okolici in miru še toliko dobrot kmečke kuhinje, da imajo po dopustih vsi težave z odvečnimi kilogrami.

»Vsakemu takšen mir ne uga-ja, ti tudi ne hodijo sem,« so dejali sogovorniki. In res — večinoma so bili tam le dedki in babice z vnuki ter nekaj tujcev, ki si želi-jo naravnega okolja in dobre domače hrane.

Franc Vršnik in njegova žena Nina se kar med delom domenita, kaj in kako bo treba postoriti

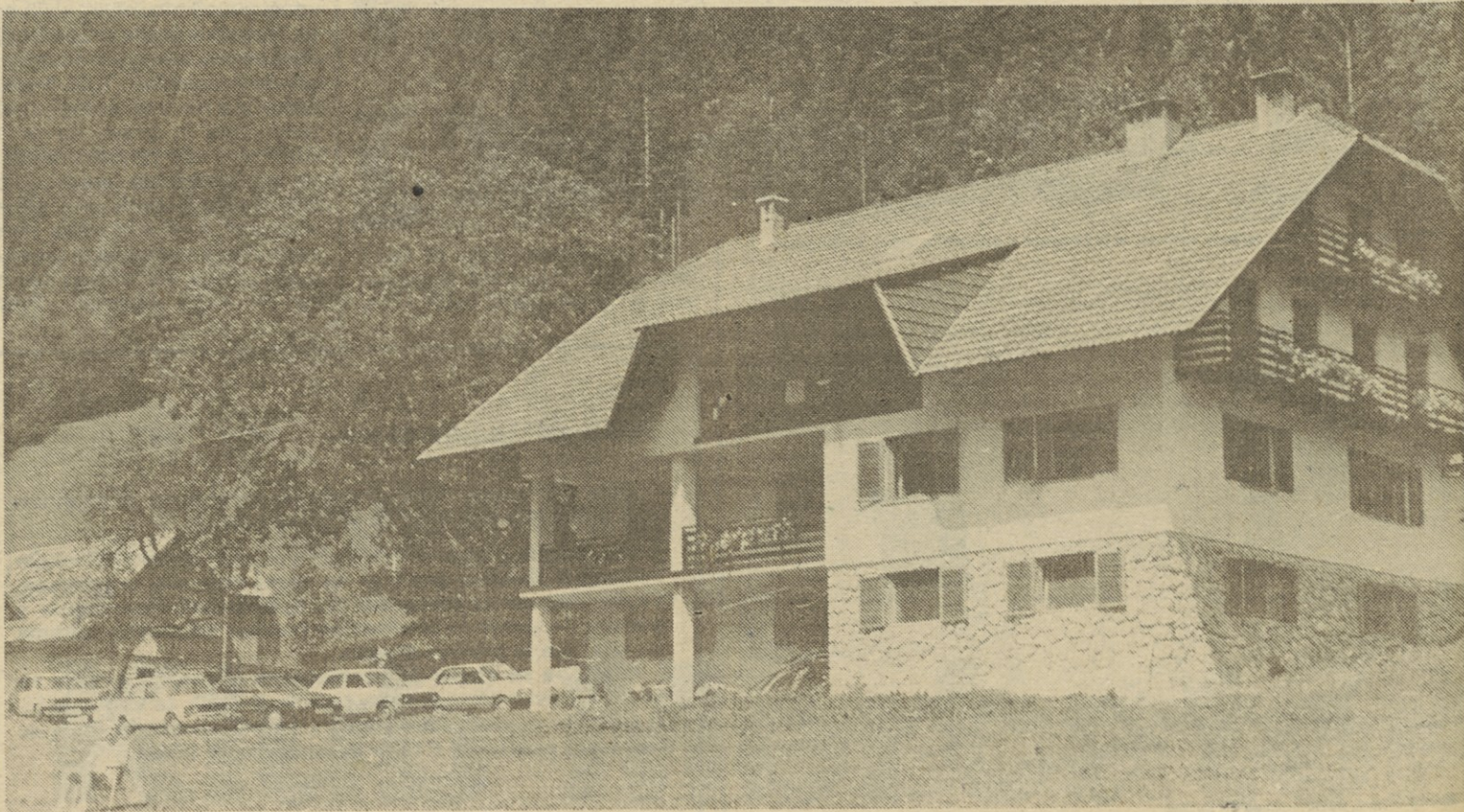

Dela je veliko, a bolje da ga je, kot da bi bila brezposelna, zatrjuje Štefka Žavski

Čez poletje je moje delovno mesto za štedilnikom, pravi Nina Vršnik, ki se je kuharske umetnosti izučila pred tridesetimi leti pri sestrah Logar v Logarski dolini

Nova domačija pri Govcu je zelo podobna avstrijskim družinskim hotelom

Investa zasidrana v Istri

Andrej Dvoršak

Kakovost, roki in cena ji odpirajo vrata

Tozda Investa, Mercator-Tehne je letos v poletnih mesecih »odprla« vrsto novih turistično-gostinskih objektov vzdolž Jadrana. Največ v Istri. Tu se je udomačila in kot sem lahko sklepal iz razgovorov z vodilnimi istrskimi turističnimi gospodarstveniki, niti ne pomišljajo, da bi v bodoče iskali nove poslovne partnerje — ko pa je tu Investa.

»Pri nas odpro vrata poslovne-
mu partnerju tri stvari: **kakovost,** **kratki roki in zagotovljena cena.**
Investa jih vedno izpolnjuje in

ima še druge prednosti: uspela je združiti proizvajalce različne opreme, ki so prej nastopali na tem trgu neorganizirano, nudi popoln inženiring in najnovejšo tehnologijo, ki se uporablja v svetu v turistično gostinski dejavnosti. To ji daje prednosti pred vsemi drugimi,« pravi **Dinko**

Benolič, direktor Istraturista iz Umaga.

Istraturist sodi med velike naše turizma, tako po številu nočitev (lani tri milijone), kot po deviznem prilivu (lani nad 50 milijonov dolarjev). V Istraturistu se zavedajo, da nista vse postelja in morje, ampak da bodo zahtev-

nejše in petičnejše goste pritegnili predvsem z ustrezno izvenpenzijsko ponudbo. Gradijo igrišča za tenis, majhne prodajalne, restavracije — povsod je prisotna Investa s svojimi strokovnjaki.

Letos je **Matjaž Tomori** s svojo skupino navdušil obiskovalce Katora s 17 novimi igrišči za tenis, na katerih je že bilo prvo svetovno prvenstvo veteranov. Njegov je tudi projekt za opremo v gostisko turističnem centru (UTC) sredi Umaga — pravzaprav le gostinski del. To je največji trgovsko gostinski objekt, ki so ga letos odprli v Istri. V njem kupcem ponujajo 30 tisoč izdelkov, po površini pa je za tretjino večji kot ljubljanski Maksimarket. Vrednost del, ki jih je v njem opravila Investa je 1,5 milijarde dinarjev.

Od 14 milijard dinarjev investicijskih sredstev v letošnjem letu, je Istraturist 3 odstotkov Investi! A ne le to. Med vsemi podizvajalci del je bila na otvoritveni slovesnosti omenjena le Mercator Investa, kot ji pravijo v Istri in se pri tem poživljajo na pravilno ime. Njim predstavlja Mercator, ki tudi oskrbuje del istrske hotelske in trgovske mreže pomembno slovensko organizacijo, poznajo pa ga najbolj preko Investe. To povezovanje Investe ustreza, saj je tako poudarjen vtis o pripadnosti velikemu gospodarskemu sistemu, v katerem komaj 50 zaposlenih ustvarja kakovost, zanesljivost in druge dobre poslovne značilnosti.

Drug pomemben objekt, ki je našemu tozdu prinesel slavo in denar je bil hotel Histria v Puli. Ogromen hotel, v katerega je Investa vgradila za 3 milijarde znana in opreme. Svoje delo je odlično opravila in pri tem zakrila tudi pomanjkljivosti prvotnega projekta, ki prijetnemu notranjemu videzu ni posvečal kaj prida pozornosti, saj tako se zdi ob gledanju odtočnih cevi sredi prodajalne zlata in dišav...

V Valalti, izredno lepo urejenem nudističnem kampu je Investa projektirala in opremila vrsto novih bungalovov. **Ivan Hrelja,** direktor Valalte je na Investo tako navezan, da nadaljnji razvoj načrtuje le še z njo. Kako tudi ne! Spretni poslovnež Zoran Jankovič, ga je prepričal, da je namesto ene faze izgradnje novih objektov, podpisal pogodbo še za drugo. Nekaj posojil pod ugodnimi pogoji, nekaj dobre volje in oba partnerja sta danes zadovoljna — eden z drugim... gostje pa z novimi bungalovi.

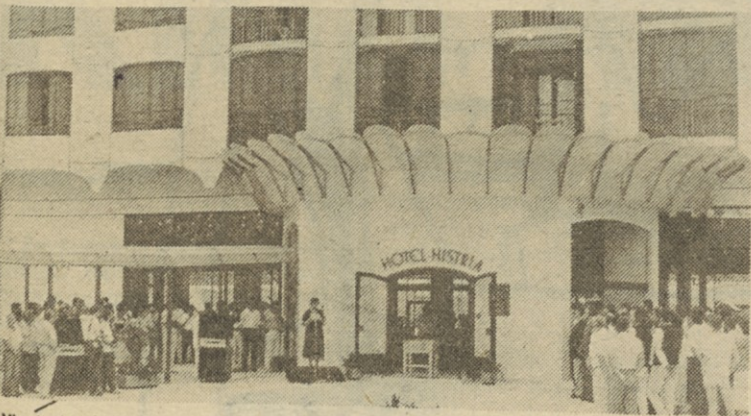
Tudi v Jadranu-turistu iz Rovinja so zadnja leta navezani na Investo, o kateri imata **Ivica Šorič,** pomočnik generalnega direktorja SOUR Jadrana in **Dinko Čabran,** direktor RO Jadrana Komerc le najboljše mnenje.

Investa je Jadranu uspešno prodala svojo tehnologijo prehrane in z njenim tako imenovanim bife integralom so opremili letos pet novih objektov. Preveč bi bilo naštevati vse, saj so jih med sezono odpirali kar po tekočem traku.

Ko smo vprašali v.d. direktorja Investe **Zorana Jankoviča,** kje tiči zajec, je dejal, da je to povedal že Dinko Benolič, da pa je skrivnost uspeha tudi v razvoju lastne tehnologije. **Investa v razvoj vloga 5 odstotkov dohodka, medtem ko je povprečje v dejavnosti komaj 0,7 odstotka.** Partnerjem pa nudi prav vse, kar želijo, tudi finančni inženiring oziroma jim priskrbi ugodne kredite, kar pri sklepanju poslov ni zanemarljivo.

Samopostrežna restavracija UTC, delo Mirjane Nedeljković in Matjaža Tomorija

Vhod v hotel Histria

Novi bungalovi v Valalti pri Rovinju

Priročnik za čebelarje

Andrej Dvoršak

Koristna knjiga za vsakega, ki ima čebele

Zveza čebelarških društev Slovenije in Republiška veterinarska uprava sta julija letos izdali Priročnik za čebelarje, knjižico, ki na 93 straneh bralca seznani z osnovami čebelarjenja. Izdaja sta botrovali želji: dvig ravnih slovenskega čebelarstva in preprečevanje kužnih bolezni čebel.

Naklada 12.000 izvodov je za naše razmere nekaj izjemnega, še bolj izjemno pa je to, da so knjigo prejeli vsi organizirani in neorganizirani čebelarji brezplačno.

Priročnik namenja največ prostora kužnim boleznim čebel in pri tem sledi najnovejšim dognanjem v svetu. Ob tem skupina avtorjev na poljuden način predstavlja vso čebelarstvo »znanost«. Od tega, kako začeti s čebelarjenjem, kje postaviti čebelnjak, do tega, kako pridobivati posamezne čebelje pridelke. Na koncu sta dodana še čebelarški kodeks in pregled čebelarstva zakonodaje, tako da predstavlja priročnik zaokroženo celoto.

Kljub temu, da imamo Slovenci kar precej čebelarstva literature, se bo ta priročnik vpisal med klasična dela tega področja, ne le zaradi načina obdelave tematike in novosti, ki jih prinaša, pač pa tudi zato, ker bo to poleg Lakmayerjevega Čebelarja, ki ga je v začetku stoletja izdala Mohorjeva družba, med našimi čebelarji najbolj razširjena publikacija.

Nova hladilnica na Trati že obratuje

Jasim Mrkalj

Ko je **Peter Karlin,** predsednik delavskega sveta tozda Mesoizdelki iz Škofje Loke 3. julija letos simbolično presekala trak na mesarskem tnalu, je bila hladilnica na Trati pripravljena za sprejem prvih ton mesa za potrebe republike, Gorenjske regije in lastnih zalog tozda.

Tako je bila tega dne končana 11-mesečna gradnja lepega objekta, ki je sad skupnih naložb gorenjskih občin, Zavoda za rezerve SRS, sozda MERCATOR-KIT in tozda Mesoizdelki, ki je bil tudi nosilec naložbe. Ta objekt z zmogljivostjo 1.700 ton je nujen primer, kako je z združenimi močmi in znanjem mogoče zgraditi objekt, pomemben za celotno regijo, delno tudi za republiko in predvsem za delovno organizacijo M-KŽK Gorenjske in SOZD MERCATOR-KIT. Slovesnost ob otvoritvi je bila skromen finale triletnega prizadevanja in-

vestitorja, ki je z zaupanimi sredstvi uspešno gospodaril in naložbo uspešno pripeljal do njenega dokončanja.

Otvoritve so se udeležili predstavniki vseh, ki so pomagali pri izgradnji, o pomenu nove hladilnice pa so spregovorili direktor delovne organizacije M-KŽK Gorenjske, mag. Janez Tavčar, direktor tozda Mesoizdelki, Miro Duič in predsednik skupščine občine Škofja Loka, Jože Albreht.

Na pobudo investitorja so bila podeljena tudi priznanja in plakete vsem tistim, ki so najbolj ustvarjalno sodelovali, bodisi pri zagotavljanju sredstev, bodisi pri graditvi objekta.

Nova hladilnica naj bi bila začetek izgradnje mesno-predelovalnega centra za Gorenjsko. Investitor je že v pripravi te naložbe predvidel potrebno infrastrukturo za bodoči osrednji sodobni mesno-predelovalni obrat, prav tako pa je tudi predvidel morebitno povečanje zmogljivosti same hladilnice, če bodo to narekovale potrebe in zahteve uporabnikov.

V Cerknici želijo spodbuditi kmetijstvo

Andrej Dvoršak

Brez dopolnilnih dejavnosti ne bo šlo

Kmetijstvo sodi med pomembne gospodarske dejavnosti občine Cerknica, zato ni čudno, da mu Izvršni svet SO posveča posebno pozornost. Na eni zadnjih sej je obravnaval njegove razvojne možnosti in možnosti dopolnilnih dejavnosti, kot sta suhorobarstvo in kmečki turizem, za kar imajo v občini dovolj naravnih pogojev.

Na seji je Franc Ješelnik, predsednik Izvršnega sveta SO Cerknica ugotavljal, da so ravno dopolnilne dejavnosti tisto, čemur bo potrebno v prihodnje nameniti večjo pozornost. Te glede na dane možnosti še niso razvite, kot bi želeli. Delno je vzrok temu visoka zaposlenost, saj večina mlajših dela v Brestu ali Ko-

vinoplastiki, s kmetijo se ukvarja jo popoldne. To je razumljivo, saj povprečna kmetija na Cerkniškem ne zadostuje za preživetje družine.

Slavko Tornič, direktor M-KZ Cerknica je ob tem menil, da bi za razvoj kmečkega turizma kazalo izkoristiti možnosti — neokrnjeno okolje, Evropska pe-

špot in druge, vendar bo potrebno storiti še marsikaj, čemur kmetje sami tudi skupaj z zadrugo ne bodo kos. Tudi sedanja posojilna politika ni takšna, ki bi kmeta spodbujala k vlaganju v posodobitev posestva. Od 127 prošelj za posojilo sta le dva prosilca posojilo tudi najela, vsi ostali pa so se mu samo zaradi visokih obresti in nepredvidljive kmetijske politike odpovedali.

Ovira za razvoj kmečkega turizma, ki ga je pred leti zadruga že skušala vpeljati pri svojih kooperantih, je tudi neugodna sta-

rošna struktura na kmetijah. Kot dopolnilna dejavnost je bolje organizirano suhorobarstvo, ki daje kmetom dokaj dober postranski zaslužek, zadruga pa z njim letno ustvari okoli 120 milijonov dinarjev prometa. To je precej, saj suhorobarstvo na Cerkniškem nima tradicije!

Prizadevanja cerkniške občine bo podprla v okviru možnosti tudi republika, saj je tako je zagotovil Lojze Ratajc, sekretar komisije za manj razvite pri IS SRS Slovenije, ki je sodeloval na seji. Pred odločitvijo pa bo potrebno

Poizkus je propadel

M-KZ Cerknica je pred leti že poizkušala s kmečkim turizmom. Zamislili so si ga v nekoliko drugačni obliki. Gostje naj bi spali v sodobnem objektu, hranili pa bi se pri bližnjih kmetih. V Žilcah, vasi nad dolino Zale so zgradili lep turistični dom s trgovino in 50 posteljami, ki pa že šest let samevajo. Turistov ni bilo, kmetje so bili razočarani in dom oziroma postelje sedaj uporablja JLA za svoje potrebe.

pripraviti študijo, ki bo natančno opredelila vse smeri in možnosti razvoja dopolnilnih dejavnosti.

MIP-ova Maloprodaja — nosilka preskrbe v občini

Andrej Dvoršak

Vsako leto nekaj novega

MIP-ov tozd Maloprodaja je z osemdesetimi prodajnimi enotami, od tega 20 samopostrežnimi in 30 klasičnimi trgovinami ter dvanajstim za tehnično blago, pomemben člen v verigi preskrbovalcev Ptujkega polja in mesta Ptuj, v katerem je poleg blagovnice, ki je avgusta praznovala 15-letnico delovanja, še 30 trgovin.

Značilno za tozd je, da so se vse prodajne enote v eni sami

občini. Za letos načrtujejo okoli 3,1 milijarde čistega dohodka,

4,2 milijarde dohodka in 28 milijard celotnega dohodka, kar za 770-članski kolektiv ni malo. Še bolj razveseljiv je podatek, da zaenkrat nimajo pretiranih težav s kadri in da je tudi kvalifikacijska struktura dobra. Od skupnega števila je kar 606 delavcev kvalificiranih, 82 pa jih ima srednjo izobrazbo. 600 je žensk, povprečna starost pa je 28 let. Letno tozd izšola 25 novih delavcev, kvalificiranih trgovcev, vendar nameravajo število podvojiti, da v pri-

hodnje ne bi imeli kadrovskih težav, kot jih že čutijo drugod po Sloveniji.

Pereče postaja vprašanje izgub poslovnih enot v tozdu. Imajo namreč veliko vaških prodajal, ki ne ustvarjajo ustreznega dohodka. Lani je imelo izgubo v višini 70 milijonov dinarjev 36 prodajnih enot. Pokrili so jo s solidarnostnim prelivanjem sredstev znotraj tozda. Kako bo letos ne vedo, vsekakor pa brez izgub ne bo šlo, kajti kupna moč na vasi se iz leta v leto zmanjšuje.

Večino blaga nabavljajo v okviru MIP, tozda Veleprodaje — 70 odstotkov prehranbenega in 50 odstotkov drugega blaga. S tem še niso zadovoljni in v prihodnje nameravajo povečati interne blagovne tokove. Možnosti za to, kot pravi Jože Vaupotič, direktor

tozda Maloprodaja, še niso izčrpane.

V zadnjih letih so uspeli urediti skoraj vse svoje prodajalne in jih kolikor toliko posodobiti. Vsako leto iz sredstev amortizacije in drugih virov prenovijo vsaj tri trgovine, ob tem pa so v zadnjih letih odprli tudi več novih, zadnjo na Vidmu pri Ptuj, enako pa načrtujejo tudi v Hajdini. Slednja bo odprta še letos.

V okviru tozda imajo tudi gostinsko dejavnost — bifeje, ki jih grade ob vseh novih objektih. Ti prinašajo nekaj večji dohodek in vplivajo na rentabilnost poslovanja celotne poslovne enote tudi v manjših krajih. Tenutno jih imajo 19 in vsi ustvarjajo dohodek, razen Pepsi bara ob ptujski blagovnici, kjer so ukinili prodajo jedil.

Oktober ustanovna skupščina

Center za obveščanje

Nova ljubljanska SIS

Julija se je iztekla javna razprava o osnutku samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe mesta Ljubljane. Javna razprava o predlogu tega akta bo tekla do 15. septembra letos.

Ustanovitev navedene interesne skupnosti nalaga republiški zakon o pospeševanju proizvodnje hrane in zagotavljanju osnovne preskrbe, ki velja nekako od sredine preteklega leta.

Področje preskrbe mesta trenutno še ureja samopupravna interesna skupnost za kmetijstvo in preskrbo občin mesta Ljubljane, vendar bo ta ugasnila z ustanovitvijo nove SIS. Tako lahko rečemo, da v bistvu ne gre za novo SIS v tistem smislu, ki pomeni povečevanje papirnatega aparata, temveč gre za preobrazbo v organiziranosti. Prav s to naj se pospešijo začeti procesi obravnavanja proizvodnje hrane in zagotavljanja osnovne preskrbe kot dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Nova interesna skupnost bo združevala zadeve posebnega družbenega pomena na štirih področjih, in sicer:

- kmetijske melioracije ter z njimi neposredno povezane prostorsko ureditvene operacije;
- pospeševanje družbeno organizirane tržne proizvodnje;
- zagotavljanje nemotene osnovne preskrbe;
- blagovne rezerve.

Za izvedbo programov nove SIS se bodo sredstva zagotavljala iz enakih virov kot so se zagotavljala za njeno predhodnico — s plačevanjem prispevkov iz dohodka za kmetijske melioracije, za ostale zadeve posebnega družbenega pomena pa s prispevki iz bruto osebnih dohodkov. V letu 1987 se način združevanja sredstev ne bo spreminjal.

Na ustanavljanje nove SIS opozarjamo iz dveh razlogov:

1. ker bodo o sporazumu o ustanovitvi SIS razpravljali in sprejemali odločitve delavci v vseh OZD in drugi delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih;

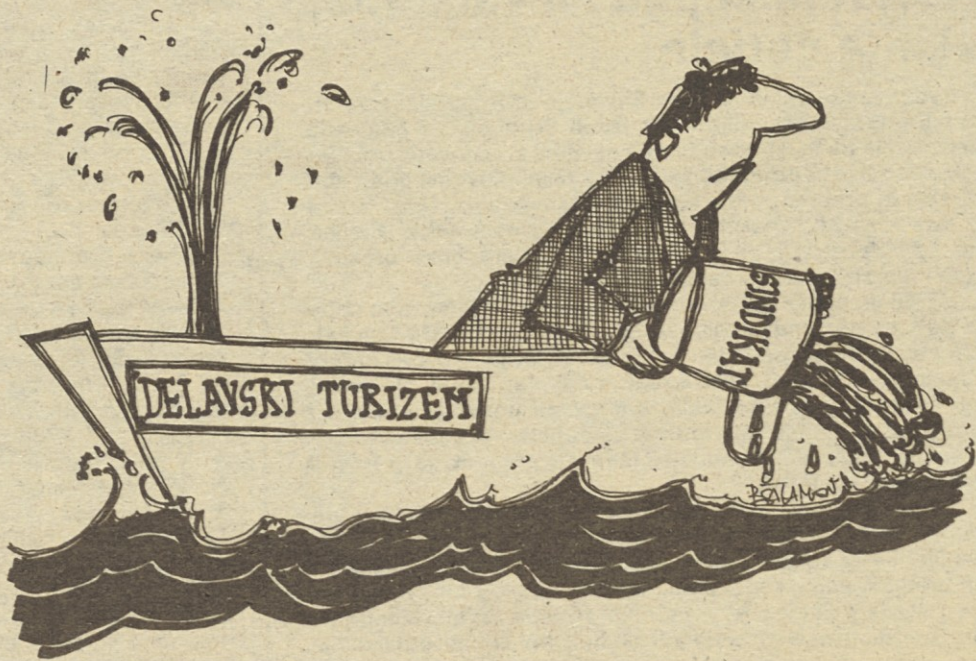
2. ker smo in najbrž bomo še, tudi v sozdu potrebovali intervencijska sredstva za ohranitev ravni oziroma za razvoj družbeno organizirane proizvodnje hrane, predelave in trgovine.

Nenazadnje pa je z delovanjem samoupravne interesne skupnosti za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe mesta Ljubljane tesno povezano vprašanje, ki živo zadeva njegove prebivalce: oskrba z mlekom. Odločitev, da Ljubljana potrebuje novo mlekarno, ni samo odločitev investitorja — Ljubljanskih mlekar in sozda, temveč odločitev, ki jo je podprlo vodstvo mesta, ki je pripravljeno zagotoviti velik delež investicijskih in obratnih sredstev. In prav v odločanju o tem vidimo eno od konkretnih nalog nove SIS na področju zagotavljanja sredstev za financiranje programa preskrbe mesta Ljubljane ter za napredek in organiziranje proizvodnje hrane in njene predelave.

Iniciativni odbor za ustanovitev SIS za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe mesta Ljubljane načrtuje sklic ustanovne skupščine SIS v oktobru letos. Menimo, da na strani OZD ne sme biti razlogov, da o predlogu sporazuma o ustanovitvi SIS ne bi pravočasno razpravljali in sprejeli objektivnih in pravočasnih odločitev.

— Ne, hvala, kruha ne bom — sem že kupila meso...

Iz sodne prakse
Marko Schaup

Prišlo vam bo prav

1. Del osebnega dohodka na osnovi minulega dela

Delovna organizacija je delavki, ki je v skladu z določbo 174. člena zakona o delovnih razmerjih nadaljevala z delom, zmanjšala del osebnega dohodka, ki ga je prejela na osnovi minulega dela, in sicer iz 20 na 12 odstotkov. Prvostopno sodišče je ugotovilo zahtevo delavke — predlagateljice in odločilo, da je delovna organizacija dolžna plačati delavki del osebnega dohodka na osnovi minulega dela v višini, kot ga je delavka prejela v času, v katerem še ni izpolnila pogojev za polno osebno pokojnino. Sodišče združenega dela SRS je zavrnilo pritožbo delovne organizacije in potrdilo odločbo prvostopnega sodišča.

Obrazložitev:
Delavki, ki v skladu z določbo 174. člena zakona o delovnih razmerjih izjavi, da bo nadaljevala z delom tudi po izpolnitvi pogojev za polno osebno pokojnino, ji pripadajo vse pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, in sicer takšne, kot jih je imela pred izpolnitvijo pogojev za polno osebno pokojnino po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Status delavke, ki nadaljuje z delom, se v ničemer ne spremeni, temveč je v vseh pravicah in obveznostih izenačena z ostalimi delavci. Pravilno je stališče prvostopnega sodišča, da predlagateljici za delovno dobo, ki je osnova za določanje dela osebnega dohodka iz naslova

minulega dela, ta del pripada, in sicer najmanj v višini kot ji je pripadal do izpolnitve pogojev za polno osebno pokojnino. Vsaka drugačna ureditev tega vprašanja v samoupravnem splošnem aktu bi bila nezakonita. Torej sledi: **delavcu, ki koristi pravico iz 174. člena zakona o delovnih razmerjih in nadaljuje z delom, se del osebnega dohodka na osnovi minulega dela ne more zmanjšati samo zato, ker nadaljuje z delom.** (Odločba Sodišča združenega dela SRS Sp 1241/86 z dne 4.9.1986)

2. Škoda in njen povzročitelj

Temeljna organizacija je proti delavcu, ki naj bi bil odgovoren za manjko v poslovalnici, vložila Sodišču združenega dela predlog za zahtevo, da delavec povrne škodo. Prvostopno sodišče je na ugovor delavca, češ da je zahtevnik zastaral, ugotovilo, da je predlog vložen po izteku triletnega zastaralnega roka in je zahtevnik zavrnilo. Sodišče je ugotovilo, da je popisna — inventurna komisija ugotovila manjko konec leta 1982, temeljna organizacija pa je predlog na sodišču vložila po seji delavskega sveta, ki je bila dne 31.1.1986. Na pritožbo temeljne organizacije je drugostopno sodišče razveljavilo prvostopno odločbo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v ponovno obravnavo.

Obrazložitev:
Prvi odstavek 376. člena zakona o obligacijskih razmerjih določa, da odškodninska terjatev za povzročeno škodo zastara v treh letih, odkar je odškodovanec zvedel za škodo in za tistega, ki jo je napravil. V danem primeru je oškodovanec temeljna organizacija. Ker je temeljna organizacija pravna oseba, prične zastaralni rok teči od tedaj, ko za škodo in za povzročitelja škode zve organ, ki je pristojen uvesti postopek za povrnitev škode. Ta organ je glede na določbo 161. člena zakona o delovnih razmerjih eden od organov, opredeljenih v 149. členu istega zakona. Tak organ je tudi delavski svet. Delavski svet je za povzročeno škodo in povzročitelja najverjetneje zvedel na seji 31.1.1986. Če je delavski svet TOZD takrat dejansko zvedel za škodo in povzročitelja, je predlog oziroma zahteva na sodišču vložena pravočasno, ker se zastaralni roki računajo na način, določen v 77. členu zakona o obligacijskih razmerjih. Toda z uvedbo postopka so pristojni tudi drugi organi, določeni v 149. členu zakona o delovnih razmerjih. V ponovljenem postopku je potrebno ugotoviti, kdaj so posamezni organi zvedeli za škodo in njenega povzročitelja. Zastaralni rok teče od prvega naslednjega dne od dneva, ko je za škodo in njenega povzročitelja zvedel prvi organ, ki je pristojen za uvedbo postopka za povrnitev škode in ne od takrat, ko je za škodo in povzročitelja zvedel organ, ki ni pristojen za

uvedbo postopka za povrnitev škode kot na primer popisna komisija, če ta ni pooblaščen za vložitev zahtevka za ugotovitev odgovornosti za povzročeno škodo. Ker v danem primeru ni v zadostni meri razčiščeno, ali se je rok zastaranja iztekel, je drugostopno sodišče razveljavilo prvostopno odločbo. Torej sledi: **v primeru, ko je delavec povzročil škodo temeljni organizaciji, prične zastaralni rok teči od prvega naslednjega dne dalje, ko je za škodo in njenega povzročitelja zvedel prvi organ, pristojen za uvedbo postopka za povrnitev škode.** (Odločba Sodišča združenega dela SRS Sp 1176/86 z dne 28.8.1986)

3. Zagotovitev zaposlitve v drugi OZD

Delovna organizacija je delavcu s posebnimi pooblastili in odgovornostmi po izteku mandata ponudila delo v drugi OZD, toda delavec bi to delo opravljal le za določen čas. Sodišče združenega dela je razveljavilo odločbo delovne organizacije, s katero je bilo odločeno, da je delavcu prenehalo delovno razmerje, ker je odklonil ponujeno delo. Drugostopno sodišče je zavrnilo pritožbo delovne organizacije in navedlo v utemeljitvi: Delavec mora sprejeti ponujeno delo v drugi OZD, če so izpolnjeni pogoji v smislu 3. točke 47. člena zakona o delovnih razmerjih. Delavcu mora biti ponujeno odgovarjajoče delo, ki ga bo opravljal nedoločen čas. Tudi v primeru, če bi se druga delovna organizacija obvezala, da bo delavca ponovno zaposlila, ko mu bo prenehalo delovno razmerje za določen čas, delavcu ni treba takega dela sprejeti, ker zakon ne pozna razporeditve v drugo

OZD za določen čas. Napotitev v drugo OZD je veljavna samo pod pogojem, če gre za dela in naloge, ki jih bo delavec opravljal nedoločen čas. Za taka dela in naloge lahko delavec sklene delovno razmerje, s tem da mu v prvi OZD delovno razmerje preneha. Torej sledi: **delavcu, ki mu delovna organizacija zaradi zagotovitve zaposlitve ponudi dela in naloge v drugi OZD, take ponudbe ni dolžan sprejeti, če gre za dela in naloge, ki se opravljajo za določen čas.** (Odločba Sodišča združenega dela SRS Sp 1829/86 z dne 20.11.1986)

Humoristički bazar

Nisam dozvolio da mi neke stvari izbiju iz glave. Posle izbiše iz depa.
Kida se gde je tanko. Nastavlja se gde je i do sada bilo debelo.
Čudna je naša gramatika. I od inflacije mnogi se opismeniše.
Tapkanje na mestu nas opominje da je igra završena.
OPTIMISTA: čovek koji u sosu očekuje status šnicle.
NARODNA POSLOVICA: u tuđe krave uvek veliko vime... zato se tuđe i muze.
NARODNA POSLOVICA: le-njost je najveće breme... a jedino takvo breme svi vole na leđima.
NARODNA POSLOVICA: kritika je najlepši poklon... samo taj poklon niko ne zadržava za sebe.
Pera Srečković

Klub Mercator

Nadaljevanje z 2. strani

Za kupljene kupone Mercator veljajo oziroma se priznavajo obrestne mere, ki so bile v veljavi na dan nakupa teh kuponov in se bodo tako obračunavale vse do njihove porabe.

Obrestna mera se bo spreminjala v skladu z gibanjem splošnih obrestnih mer. Veljavna obrestna mera bo objavljena na izdajnih mestih.

7. Potrošnik — kupec kupona Mercator bo dobil obračunane in

izplačane obresti dvakrat letno. Pisno obvestilo o obračunanih obrestih bo dobil najkasneje 31.1. in 31.7. v letu od vrednosti porabljenih kuponov in od kuponov, ki jih ima neporabljene dalj kot eno leto.

Potrošnik — kupec kupona Mercator bo dobil izplačane

obresti na matičnem izdajnem mestu v obliki novih kuponov Mercator in dinarskega zneska za izravnavo.

POVZETEK NAVODIL ZA RAVNANJE S KUPONI MERCATOR

Natančna navodila za ravnanje s kuponi Mercator so izvajalci

Nadaljevanje na 8. strani

Talon kupona Mercator — din
20.000

Datum nakupa
Datum porabe
Serijska številka 0000375

Sozd MERCATOR-KIT n. sub. o. Ljubljana

Kupon Mercator — vrednost din
20.000

Serijska številka 0000375

Talon kupona Mercator — din
50.000

Datum nakupa
Datum porabe
Serijska številka 0000375

Sozd MERCATOR-KIT n. sub. o. Ljubljana

Kupon Mercator — vrednost din
50.000

Serijska številka 0000375

Talon kupona Mercator — din
100.000

Datum nakupa
Datum porabe
Serijska številka 0000375

Sozd MERCATOR-KIT n. sub. o. Ljubljana

Kupon Mercator — vrednost din
100.000

Serijska številka 0000375

Ta kupon je vnovčljiv po splošnih pogojih nakupa in porabe kupona Mercator

Datum nakupa kupona
Datum vnovčitve kupona
Evidenčni list lastnika kartice Klub Mercator

Evidenčni list lastnika kartice Klub Mercator

Ta talon ostane lastnika kupona za posebno evidenco razpisa obresti po splošnih pogojih nakupa kupona Mercator

Klub Mercator

Lovski pokal sozda
Andrej Dvoršak

Dobri strelci in organizacija

Letos je bilo že četrto organizirano lovsko tekmovanje v trapu in streljanju z malokalibrsko puško na srnjaka za prehodni pokal SOZD MERCATOR-KIT. Pokrovitelj tega lovskega tekmovanja je Mercator-Mednarodna trgovina, ki je izvedbo tekmovanja zaupala lovski družini Kamnik. Tekmovanje je bilo konec junija pri lovski koči na Palovčah.

Janez Deu, vodja sektorja mesa v tozdu Slovenija sadje nam je dejal, da so letošnje tekmovanje zaupali Kamničanom zaradi izjemno dobrega sodelovanja pri odkupu divjačine, pa tudi zaradi želje, da bi se takšno sodelovanje preneslo na vse lovske družine Gorenjske.

Med tistimi, ki so največ prispevali k uspešni organizaciji tekmovanja, je bil tudi komercialist v tozdu, **Stane Petek**. Po njegovem mnenju je bilo druženje lovcev in odkupovalcev divjačine pomembnejše od tekmovalnih rezultatov. Prijetno vzdušje je na tekmovanjih za pokal našega

sozda že tradicionalno in v takem vzdušju se najlaže ustvarijo vezi, ki odprejo pota poslovnemu sodelovanju.

Na Mercatorjev ugled med lovci in pomembnost prehodnega pokala kaže udeležba. Tekmovanja na Palovčah se je udeležilo blizu 150 lovcev iz 30 lovskih družin, od Sodražice do Celja, Murske Sobote in Novega mesta. Med tekmovalci je bila tudi ekipa Mercatorjevih lovcev: Stane Petek, Robi De Lorenzo in Zlato Zajšek, ki so lani dobili pokal, letos pa jim sreča ni bila v celoti naklonjena. Le De Lorenzo si je kot posameznik pristreljal pokal v trapu.

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozda Mercator – Kmetijstvo Industrija Trgovina

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozda Mercator-KIT, n. sub. o., Ljubljana, Emonska 8. Izdaja Center za obveščanje SOZD Mercator-KIT. Uredništvo: Kardeljeva 17, 61000 Ljubljana. Tel. 215-173. Ureja uredniški odbor: Kristina Antolič, Marko Bokal, Marko Glažar, Jože Kirm, Suzana Modrijan, Sergej Paternost, Marjeta Potočnik, Ljuba Sukovič in Miro Vaupotič. Številko uredila: Vesna Kos Bleiweis Trsteniški. Novinar: Andrej Dvoršak. Vse fotografije – nepodpisane – Andrej Dvoršak. Tehnični urednik: Matjaž Marinček. Tiska ČGP Delo Ljubljana. Glasilo prejema delavci, združeni kmetje, učenci in upokoenci sozda Mercator-KIT. Izhaja zadnji petek v mesecu. Naklada 18.600 izvodov. Po mnenju pristojnega republiškega organa je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Mile Bitenc

Dobimo se pri Krtu na vrtu

Res smo se dobili pri Krtu na novo urejenem vrtu nekega petka dopoldne, pa še deževalo je. Vendar dež ni motil niti delavcev Krta niti obiskovalcev. Vsem je pravzaprav sijalo sonce, kajti vrt je to dopoldne postal nova pridobitev bifeja v Hošiminhovi ulici v Ljubljani. Lahko bi rekli, da so bile takorekoč čez noč odstranjene smeti, prostor pa urejen v prijeten vrt, s cvetjem, belim peskom in Sladkosnedovimi senčniki, razpetimi nadličnimi mizami.

To dopoldne pa je bilo pri Krtu še veliko živahnejše, kot je, denimo, zdaj. Pripravili so namreč pokušino sirov M-Ljubljaniških mlekar in Slovinovih vin Avia. Pod vodstvom mojstra za te stvari, Zdenka Potočnika iz Mi-

ške je ta povsem uspela in mnogi obiskovalci si čudovitih narezkov skorajda niso upali dotakniti. Poslovodja Krta Branko je pripeljal celo harmonikarja in vesela pesem je vsemu dodala še piko na i.

Nekaj dni kasneje pa sta Slovin in M-Ljubljanske mlekarne povabila še na eno pokušino. Ta je bila pri Muci, nasproti ljubljanske Drame in mnogi mimoidoči so težko verjeli, da so se tako dobrih sladolebnih kup in brezalkoholne pijače Adria cooler lahko naužili kar zastoj.

Po obiskih sodeč, so takšne akcije potrošnikom oziroma obiskovalcem dobrodošle, pa tudi poletno zaspano Ljubljano po svoje za hip predramijo.

Takole je bilo pred Muc. »Duša« takšnih akcij je Zdenko Potočnik. Foto Marjan Ciglič

Klub Mercator

Klub Mercator

Nadaljevanje s 7. strani

akcije prejeli na posebnih inštruktajskih seminarjih, prav tako so pisna navodila z vsemi obrazci dostopna na vseh prodajnih mestih kuponov Mercator. Zato objavljamo le povzetek bistvenih navodil, ki naj služijo kot okvirno napotilo vsem izvajalcem akcije.

Za kupone Mercator lahko prinesitelj kupona kupuje različno blago, koristi in plačuje različne storitve v celotni Mercatorjevi mreži, ne glede na to, kje je bil kupon Mercator prodan. Vse to pa pod pogojem, da ima kupon na hrbtani strani vpisan datum nakupa kupona, evidenčno številko lastnika Klub Mercator kartice ter žig in podpis izdajatelja kupona. Če kupon teh elementov nima, zanj ni možno prodati blaga,

oziroma z njim ni možno plačati storitve.

Če potrošnik zakupi kupon Mercator ali z njim plača storitev vsaj v polovici njegove vrednosti, mu prodajalec na njegovo željo vrne razliko v Mercatorjevih bonih ali pa v gotovini. Sicer pa potrošnik lahko dviga gotovino na osnovi predloženih kuponov Mercator le na matičnem izdajnem mestu.

Prodajalec prodajo blaga za kupon Mercator normalno registrira preko registrske blagajne na enak način kot bi storil, ko prejme ček, bon ali gotovino. Na hrbtani strani kupona prodajalec na desni strani odtisne datum vnovčitve kupona Mercator oziroma prodaje blaga, žig prodajalca in se podpiše.

Pri dnevnem obračunu prometa naredi prodajalec na osnovi kuponov Mercator, za katere je bilo izdano blago, dnevnik izdanih in vnovčenih kuponov v dveh izvodih, od katerih enega dostavi najkasneje naslednjega dne skupaj s kuponi Mercator v svojo OZD. Pristojna služba v OZD preveri pravilnost kuponov in dnevnika. Za vrednost kuponov, ki so jih izdale druge OZD, naredi virmanske naloge v breme internega računa OZD izdajatelja in v dobro internega računa svoje OZD.

Dnevnik skupaj s prilogami (kuponi Mercator, virmanski nalogi) se dostavijo v Mercator-Interni banko, ki preveri pravilnost dokumentacije, podpiše in žigsa predložene virmanske naloge in jih še istega dne sprovede preko internih računov OZD.

Klub Mercator

Klub Mercator